

byggnadsvård

Södertull

kv. Skolmästaren 2, Strängnäs kommun, Södermanlands län

Antikvarisk kontroll 2004 - 2005

Eva Wockatz

Södertull

kv. Skolmästaren 2, Strängnäs kommun, Södermanlands län

Antikvarisk kontroll 2004 - 2005

Eva Wockatz

Rapport 2008:10

© 2008 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Landstinget Sörmland
Kultur & Utbildning Sörmland
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkiv.bibliotek@dll.se
www.sorlandsmuseum.se

Författare: Eva Wockatz, byggnadsantikvarie
Omslagsbild: Tullmagasinets förstuga. Fotografi Hugo Larsson 2003.
Foto, där ej annat anges: Sörmlands museum, Eva Wockatz
Diarienummer: KUS04045

Allmänt kartmaterial: © Lantmäteriverket. Ärende nr MS 2006/01672

Nyköping 2008

Innehåll

INLEDNING	5
Sammanfattning av åtgärder	6
Historik	6
BYGGNADSBESKRIVNING	7
Miljö	7
Stomme och exteriör	7
Interiör	8
STATUS FÖRE ÅTGÄRDER	8
Exteriör	8
Stomme	8
Interiör	8
UTFÖRDA ARBETEN 2004 - 2005	12
Ettapp I	12
Ettapp II	14
SAMMANFATTANDE DISKUSSION	19
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	23
KÄLLFÖRTECKNING	24
Litteratur	24
Arkiv	24
Muntliga uppgifter	24

BILAGA

Dokumentation av Åkerstedt bygghantverk, 6 sidor

INLEDNING

Södertull med det före detta tullhuset och tullmagasinet är beläget i centrala Strängnäs, med adress Sturegatan 11.

Utvändig och invändig renovering av före detta tullmagasinet, samt vissa exteriöra arbeten på före detta tullhuset har pågått under 2004 och 2005. Renoveringen har fått beviljat byggnadsvårdsbidrag av Länsstyrelsen, beslut 3 maj 2004 och 13 april 2005. Sörmlands museum har ansvarat för den antikvariska kontrollen. Arbeten har delats upp på två etapper. Antikvarisk kontroll utfördes av Hugo Larsson i etapp I (2004) och av Eva Wockatz i etapp II (2005), som även skrivit rapporten.

Tullmagasinet hade under flera år stått utan underhåll. Under våren 2002 så hörde de nya ägarna av sig till Sörmlands museums antikvarie Hugo Larsson, som gjorde ett första besök på plats den 4 april 2002. Arbetena var så pass omfattande att förslag till förundersökning samt arbetsplan 2003-04-25 upprättades av arkitekt Torgny Nordin, byggnadskonst arkitektur&konst AB. Diskussioner om tillvägagångssätt och åtgärder hölls mellan fastighetsägaren, arkitekten och Länsstyrelsen,

vilket senare resulterade i en projektering av arbetena. Uppmätningsritningar av tullmagasinet ingick i förprojekteringen och har utförts av arkitekten Torgny Nordin.

Byggmöten har hållits under arbetets gång. En första delbesiktning genomfördes av Hugo Larsson den 19 oktober 2004. Slutbesiktning ägde rum den 16 augusti 2005 av Eva Wockatz.

2 Före detta tullhuset till vänster och före detta tullmagasinet till höger sett från sydväst efter renoveringen 2005.

Sammanfattning av åtgärder

Etapp I

Arbeten pågick under april - oktober 2004. I etapp I renoverades tullmagasinets exteriör och drängkammarens golv.

Exteriör

- Dränering av tullmagasinets baksida. Marken vid östra fasaden grävdes ut och dräneringsrör lades dit. Rännan lades med singelbädd.
- Takomläggning på förstugan till drängkammare, inklusive förbättrad anslutning mot vägg och komplettering av undertaksbrädor.
- Lagning av lockpanel på tullmagasinets samtliga fasader.
- Rekonstruktion av fasadkrön åt söder. Takpannor på väggkrönet mot söder togs ned och krönet byggdes upp igen.
- Fönsterfoder utvändigt målades gråa, tidigare var de ockragula.
- Plåtarbeten utfördes i form av avtäckning av väggkrön åt väster respektive söder, montering av bleck i anslutning till vattbräda vid grund på östra långsidans södra del, samt montering av hängränna med stuprör åt öster.

Interiör

- Urgrävning och nyläggning av golv i drängkammaren i tullmagasinet. Det till stora delar rötskadade golvet togs bort och ersattes med ett nytt trägolv.

Etapp II

Arbeten pågick under april - maj 2005. I etapp II renoverades tullmagasinets drängkammare och förstuga.

Exteriör

- Tullmagasinets fönsterbågar mot söder renoverades och målades.
- Pilasterbaserna på tullhusets västra fasad, gatufasaden, lagades upp.

Interiör

- Äldre rötskada på karmöverstycke i dörr mellan förstuga och drängkammare lagades.
- Återmontering med komplettering av pärlspontad väggpanel i förstuga ovan dörr till drängkammare, under bänk i norr och i tak.
- Återmontering med komplettering av golvlister i drängkammare.

- Uppspänning och smärre lagning av befintligt pappspänt tak i drängkammaren.
- Lagning av träfiberskivbeklädnaden och bröstningspanelen på innerväggar i drängkammaren.
- Arbeten vid murstock i drängkammaren, såsom nygjutning av platta framför spis och putsning av mur.
- Lagning av dörr mellan förstuga och drängkammare.
- Borttagning av skåp i nordvästra hörnet av drängkammaren och montering av nya skåp i väster.
- Tapetsering av väggarnas skivbeklädnad i drängkammaren.
- Målning av invändiga ytor i drängkammaren och förstuga.

Historik

Byggnaderna, bostadshuset, har använts som tullhus och uthuset, har använts som tullmagasin, byggdes någon gång före 1666 och hade dessa funktioner till staden söderifrån fram till år 1810, då stadstullen avskaffades. Mellan åren 1858-1878 har bostadshuset använts som stadens telegrafstation. Under åren 1866-1876 tjänstgjorde en av landets första kvinnliga telegrafister här, Augusta Svinhufvud.

Tullmagasinets tak har höjts någon gång under 1800-talet, då den ursprungliga sadeltakskonstruktionen ersattes med ett pulpettak.

Drängkammarens fönster är senare än fasaden i övrigt, som har igensättningar efter fyra små fönster på södra gaveln. Igensättningen har troligen gjorts omkring år 1800. Fönsterbågarna, fönsterfoder och dörrarna var före renoveringen målade i gult.

Södra delen av tullmagasinsbyggnaden är inredd till en enrumsbostad, drängkammare. En tillbyggd förstuga leder in till drängkammaren. Interiören var före renoveringen helt präglad av 1930-40-talet.

Kulturhistorisk värdering

De aktuella byggnaderna har mycket höga kulturhistoriska värden och ingår sedan 1985 i byggnadsminnet kv Skolmästaren 2.

Byggnaderna är historiskt intressanta eftersom de har haft funktion som tullhus och tullmagasin. Huset har även använts som telegrafstation. Anläggningen är

intressant ur stadshistorisk och historisk synvinkel genom sin tidigare funktion. Båda byggnaderna är byggnadshistoriskt intressanta då de bär många spår såväl utvändigt som invändigt från tidigare perioder i byggnadens historia.

Båda byggnaderna är angivna som kulturhistoriskt värdefulla byggnader i en kulturhistoriskt värdefull bebyggelsemiljö i bebyggelseinventeringen för Strängnäs stad 1978.

Bostadshuset har på grund av sin placering i gatulivet en viktig roll för stadsbilden. Kvarteret ligger inom domkyrkans närmiljö och ingår som en intressant del i Strängnäs stadskärna.

BYGGNADSBESKRIVNING

Miljö

Tomten är belägen ett stenkast från Strängnäs domkyrka. Tullhuset ligger längs med Sturegatan och tullmagasinet är beläget öster om huset. Trädgården ligger söder om, med träd och buskar.

Stomme och exteriör

Tullhuset är timrat i 1 1/2 plan och är reveterat med en gulavfärgad spritputs. Byggnadens fasad är präglad av empirens formspråk där knutlådorna har utformats som pilastrar och taket åt Sturegatan har lyfts till en risalit. Pilastrar, fönsterbågar och takfot är av trä och är ljus gråmålade.

Tullmagasinsbyggnaden i två våningar är klädd med rödfärgad stående locklistpanel. Någon gång under 1800-talet har byggnaden höjts med en våning och då

3 Samma vy före åtgärder 2003. Fotografi Hugo Larsson, Sörmlands museum.

fått ett pulpettak. Av någon anledning hade man försökt att dölja pulpettakskonstruktionen åt gavlarna, varför fasaden hade dragits upp till en skärmfasad. Byggnaden såg därigenom ut att sakna tak.

Pulpettaget är klätt med enkupigt lertegel. Tullmagasinet har i söder, där drängkammaren är placerad, en stomme av korsvirke, murad med tegel. Förråden som ligger i norr har en stomme av stolpkonstruktion.

Interiör

Tullmagasinet består av en förstuga och en drängkammare i söder, samt bodar/förråd och dass i markplanet norr om dessa, samt vindsutrymmen på övre våningen.

STATUS FÖRE ÅTGÄRDER

Exteriör

På tullhusets fasad mot Sturegatan finns fyra pilastrar. I anslutning till grunden var pilastrarna klädda med modern råspont. Rötskador förekom där gatan asfalterats upp mot dessa brädor.

Marknivån var delvis för hög runt tullmagasinet, vilket hade orsakat lokala rötskador på fasaderna. Västsidas panel hade under lång tid lappats och lagats genom ilagningar. Västfasaden lutade, vilket gjorde att den var utsatt för regnpåslag, i synnerhet då takutsprång saknades. Pulpettaget lutade åt motsatt håll vilket innebar att västfasaden dock helt hade skonats från takets avvattnings. Vattenavrinningen fungerade inte tillfredsställande mot öster. Fönsterbågar och foder var i behov av renovering.

Stomme

Förrådsdelens stolpkonstruktion hade vissa skador på stolparnas nedre ändar, vilket dock lämnades utan åtgärd.

Interiör

Bjälklaget i drängkammaren var före renoveringen uppbyggt som en mullbänkslösning med golvbrädor i

flera lager. Ovanpå detta låg flera lager med linoleummattor. Brädgolvet under den befintliga linoleummattan var helt förstört av insektsangrepp eller röta. Orsaken till detta var troligen en kombination av flera lager med linoleummattor, det ouppvärmda utrymmet, samt den dåliga ytavrinningen utefter östra fasaden.

Två fasta garderober var byggda i drängkammaren, en i nordöstra hörnet och en i sydvästra hörnet.

En rötskada fanns i dörrkarmens överstycke, i dörren mellan drängkammaren och förstugan, vilket sannolikt var en följd av läckage vid förstugetakets anslutning mot magasinets huvudfasad. Dörrbladet mellan förstugan och kammaren hade kapats nedtill.

Förstugan var klädd med pärlspontspanel, målad i en blågrön nyans. Panelen var på flera ställen rötskadad.

Väggarna hade ett flertal tapetlager. De understa tapeterna var klistrade direkt på timmerstommen, men senare tapetlager var uppsatta på pappspänning, med ytterligare tapetlager ovan pappen. Någon gång vid mitten av 1900-talet hade väggarna klänts med slät bröstningspanel. Senare hade bröstningspanelen och övre delen av väggarna klänts med porösa träfiberskivor, som var tapetserade med ytterligare tapetlager. Senaste golvträlagret lades troligen in samtidigt som skivbeklädnaden sattes upp. Bröstningen stod dock på underliggande trägolvsnivå.

En vedspis var uppsatt i nordvästra hörnet av drängkammaren. Framför spisen fanns en gjuten platta. På väggen ovanför vedspisen satt ett stänkskydd av zinkplåt.

På väggen bakom zinkplåten syntes en målad björkfäné-simitation, ca 25 cm ovanför vedspisens håll. Målningen var fernissad. Målningen förekom även på dörren mellan förstugan och kammaren. Spår av denna björkimitation återkom även på listen ovanför bröstningspanelen och på bröstningspanelen, vilket syntes på att skivbeklädnaden som satt bakom det nuvarande skåpet.

4 Tullhusets fasad mot Sturegatan före åtgärder.

5 Detalj av norra pilasterbasen på tullhuset före åtgärder.

6 Södertull sett från nordväst. Fotografi Hugo Larsson, Sörmlands museum.

7 Detalj av västra fasaden på tullmagasinet före åtgärder. Fotografi Hugo Larsson 22 april 2002, Sörmlands museum.

8 Södra fasaden. Panelen var väderbiten. Fotografi Hugo Larsson 21 juni 2004, Sörmlands museum.

9 Förstugan före arbeten. Fotografi Hugo Larsson 2003, Sörmlands museum.

10 Tullmagasinets södra fasad som har korsvirkesstomme. Stommen har isolerats med näver och har varit slätputsad. Fotografi Hugo Larsson 24 juni 2004, Sörmlands museum.

UTFÖRDA ARBETEN 2004 - 2005

Syftet med renoveringen var att rusta upp tullmagasinet så att dess fortbestånd räddades. Byggnaden var kraftigt eftersatt på underhåll. Interiört hade drängkammaren enkla och lite amatörmässiga reparationer och lösningar. Det var en ambition att detta inte skulle byggas bort i samband med renoveringen.

Ettapp I

I april 2004 påbörjades de första arbeten. I etappen gjordes tullmagasinets exteriör och golvet i drängkammaren.

Exteriör

På östra sidan grävdes ett släntat dike, där ett dräneringsrör lades ned. Det var från början tänkt att dräneringen skulle stensättas, vilket dock aldrig genomfördes, eftersom marken tillhörde en annan fastighet. Marken belades istället med singel.

Fasadpanelen lagades upp. Fasaderna hade omfattande skador. Fasadbrädorna byttes med nedplockning bräda för bräda. Där endast en mindre del av brädan var skadad så kompletterades den med en begagnad bräda eller en ny bräda. I vissa fall vändes brädan. Till nya brädor användes bandsågade okantade furubrädor. Brädorna spikades med återanvänd smidd spik eller klippspik från tullmagasinet. Där spiken doldes användes galvad trådspik.

Takpannor på magasinets vägghörn mot söder togs bort och magasinets gavel återfick sitt krön, som byggdes av trä. I samband med takarbeten förbättrades vattenavrinningen genom att en förzinkad plåt monterades på norra fasadens fotbräda. Även på takfallets krön monterades en plåt.

På förstugans tak lades ny takpapp.

Drängkammaren

Golvet inne i drängkammaren hade med de senaste årens bristande underhåll blivit kraftigt rötskadat. Golvet bestod

11 Drängkammaren i tullmagasinet sett mot söder. Till höger skimtar förstugan och den inbyggda gardero-
ben.

12 Södertull sett från sydväst i maj 2008.

13 Södra gaveln på tullmagasinet i maj 2008, där det rekonstruerade krönet syns.

av flera lager trägolv, samt flera lager linoleummattor ovan detta. Fastighetsägaren rev ut de gamla golvlagren och lade dit ett skikt med dränerande bärlager. Isolering i form av markskivor lades ut på bärlagret av entreprenören Åkerstedt bygghantverk, samt bärlinor 45x95 mm, som golvbrädorna monterades i. Golvbrädorna skruvades dolt i reglarna. Frisen skruvades uppifrån och doldes med en tränagel. Den tidigare golvnivån låg ca 1 tum under den nuvarande. Det nya trägolvet lades in under hösten 2004.

Etapp II

Arbeten fortsatte våren 2005. Ett startmöte hölls på plats den 14 april 2005. I etappen gjordes fortsatta invändiga arbeten i drängkammaren, förstugan och exteriöra arbeten på tullhuset.

Exteriör

Fönsterbågarna mot söder renoverades. Vid renoveringen målades fodren i en grå kulör, tidigare var de målade gula. Detta gjordes på initiativ av fastighetsägarna, utan sanktionering av den antikvariska kontrollanten.

Samtliga pilasterbaser på tullhusets gatufasad var rötskadade och byttes. Nytt virke monterades med fasadskruv som skruvades i träplugg, som hade slagits in i grundstenarnas befintliga hål. Ny virkesbeklädning utfördes av grova hyvlade furubrädor. Listverk utformades som befintliga listers profiler. Beklädnaden spikades med begagnad klippspik.

Pilasterbaserna tjärades med trätjära pigmenterad med oxidsvart, vilket gjordes av fastighetsägaren.

Drängkammaren

Det inbyggda skåpet, som var byggt i Masonite i nordöstra hörnet togs bort, enligt fastighetsägarens önskemål. Istället sattes två nya låga skåp in på vardera sidan om murstocken, med stommar byggda i slätspont och pärlspont i luckor och på sidorna. I och med att skåpet togs bort, behövdes pappspänningen i taket kompletteras.

Befintlig pappspänning behölls, med anslutning av ny papp till det befintliga papptaket. Befintlig pappspänning hade dragit sig något, vilket dock lämnades utan åtgärd. Pappspänningen var målad med en oljefärg.

14 Tullhuset från nordväst i maj 2008.

15 Trägolvet i drängkammaren var i ett mycket dåligt skick. Fotografi Hugo Larsson juni 2003, Sörmlands museum.

16 I fyllningen hittades diverse föremål, som kan indikera att en hård/smedja tidigare funnits i drängkammaren. Från höger syns lerskålsskärvor, yngre rödgods (1600 - 1700-tal), järnslaggbitar och till vänster djurben, Fotografi Hugo Larsson juni 2003, Sörmlands museum.

Eftersom tullmagasinet periodvis skulle ha låg uppvärmning, valdes en emulsionslimfärg till taket.

Väggytorna var täckta med porösa träfiberskivor. Under skivorna fanns nedtill en bröstningspanel och upptill en äldre pappspänning med flera tapetlager. Innerst var det puts, ovan det flera lager tapeter på tunnare pappspänning och ovan det flera tapetlager på kraftigare pappspänning. Då underliggande pappspänning befarades vara i ett dåligt skick, beslutades att nuvarande inklädnad med träfiberskivor skulle behållas. På så sätt lämnades pappspänningen och äldre tapetlager som ett dokument inför framtiden. Träfiberskivor som täckte underliggande bröstningspanel togs dock bort. Bröstningspanelen togs fram och rötskadad panel lagades upp där så behövdes. Befintlig skivtäckning med träfiberskivor kompletterades med nya porösa skivor, på del av södra väggen som hade tagits bort i samband med förundersökningen.

Även taklisten och den delvis rötskadade golvlisten behövde kompletteras. Sparade golvlistor sattes tillbaks. Rötskadade partier av golvlisterna kompletterades med nya, med snarlika profiler, vilket gjordes i norra och östra delen av drängkammaren. Även hålkälslisten vid taket

kompletterades. Äldre golvlistor hade flera äldre oljefärgsskikt, bl a i olika gröna nyanser.

Zinkplåten vid spisen togs bort. Golvhällen framför vedspisen var tidigare gjuten i cement, men var sprucken och trasig. Hällen göts därför på nytt med cement som ådringsmålades för att likna kalksten.

Bröstningspanelen och listen ovanför denna var målad med (I = innersta lagret):

- I. ljus grön
- II. mellangrön
- III. mörkgrön
- IV. björkfanérsimitation
- V. ljus turkos

Dörren mot förstugan och drängkammaren var målad med:

- I. ljusgrå/umbra
- II. beige/umbra
- III. ljusbrun
- IV. beige
- V. björkfanérsimitation/ockra/gul
- VI. ljus turkos

17 Drängkammarens nya golv sett mot sydost. Bröstningspanelen är upplagd. Fotografi Hugo Larsson 2003, Sörmlands museum.

18 Drängkammaren sedd mot norr, där zinkplåten ovanför vedspisen och garderoben i nordöstra hörnet syns.

19 Detalj av den tidigare gjutna plattan framför spisen.

20 Detalj av dörrbladet, med flera färglager, se sidan 16.

21 Dörrens björkimitation som kom fram när skivbe-
klädnaden togs bort.

22 Björkimitation på väggytan bakom vedspisen, där
zinkplåten varit monterad.

Förstugan

Förstugans invändiga panel lagades upp, med komplettering av pärlspontspanelen, både i tak och väggar. Befintliga hyllor i förstugan lagades upp.

Dörrkarmen mellan förstugan och drängkammaren försågs med nytt överstycke. Sidstycket i dörrkarmen lagades upp genom så kallade ”ilagningar” av nytt hyvlat virke.

Dörrbladet mellan kammaren och förstugan hade slagit sig och var kapad nedtill, varför ett nytt bottenstycke sattes dit. Nedre spegeln lagades med en ny kil.

Dörren var täckt med en skivbeklädnad, som täckte dörrspeglarna. När skivan avlägsnades visade sig dörrrens ådringsmålning i form av björkfanérsimitation in mot förstugan. Beslut togs vid ett byggmöte att dörrrens ådringsmålning skulle bibehållas och endast bättringsmålas, retuscheras, av målaren. Med denna målning som utgångspunkt skulle val av tapeter och övrig färgsättning i rummen diskuteras. Vid nästa byggmöte hade dock dörren målats över av målaren, med en helt annan färgkvalitet och kulör än vad som var överenskommet, utan att antikvarisk rådgivning hade skett med kontrollanten. Ådringsmålningen hade målats över med alkydoljefärg av den anlitade målaren. Detsamma skedde med fönstersnickerier, bröstningspanel, golv och lister. Äldre målningsslager bevarades under nuvarande strykning, enligt målaren. Tapeten valdes av fastighetsägaren.

Vid målning av ytskikt på dörrar, karmar, fönster och golv har material använts som ej var överenskommet mellan antikvarisk kontrollant och entreprenör, såsom alkydoljefärg till dörrar och fönster, samt Servalack alkydoljefärg till det nya trägolvet (fabrikat Alcro) där det var beslutat att använda linoljefärg.

Målarfärg som användes till dörrar och fönster var Alcro alkydoljefärg, det nya trägolvet målades med Alcro Servalack, farstun målades med blank Alcro linoljefärg, panelen målades med Alcro matt linoljefärg, innertaket grundades med Alcro linoljefärg och målades med Alcro emulsionsfärg, allt muntliga uppgifter av målaren Lars Andersson 2005-07-01. Snickerier skulle enligt överenskommelse målas med linoljefärg. Måleriarbeten har utfördes helt utan antikvarisk kontroll och är ej utförda på ett antikvariskt godtagbart sätt.

SAMMANFATTANDE

DISKUSSION

Underliggande ytskikt har sparats under skivbeklädningen, vilket var ett medvetet val för att spara äldre kulturhistoriskt intressanta ytskikt. På detta sätt finns äldre tapetlager kvar.

Ambitionen innan renoveringen var att bevara byggnadens amatörmässiga upprustningar och autenticiteten som den fått genom åren. Panelen lagades på ett antikvariskt sätt där så mycket som möjligt av originalmaterialet sparades. Även utvändig panel, dörr och dörrkarm lagades med stor varsamhet och med byte endast av rötskadade delar. Exteriören har därmed till stora delar kvar sin ålderdomliga panel.

På grund av bristande kommunikation, forcerat byggförfarande och semestertider, blev den interiöra målningen något helt annat än vad som var överenskommet. Lärdom av detta är att kommunikationen mellan parterna bör vara tydligare, men även att hantverkaren bör ha större förståelse och intresse för objektet.

Renoveringen har dock gjort att tullmagasinets pågående förfall har stoppats. Genom att sänka marknivån, dränera och se över tak och fasader förhindrades pågående fuktillskott.

23 *Dörrkarmen mellan förstugan och drängkammaren var rötskadad och fick lagas i.*

24 *Även takets panel lagades.*

25 *Under skivbeklädnaden fanns flera tapetlager.*

26 Förstugan efter åtgärd.

27 Dörren efter åtgärd och målning.

28 Drängkammaren efter renoveringen, sett mot sydväst.

29 Drängkammarens norra del med vedspisen efter renoveringen.

30 Detalj av strömbrytaren.

31 Detalj av en av pilasterbaserna på tullhuset efter åtgärd.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Fastighetsuppgifter

Objekt: Södertull

Fastighetsbeteckning: kv. Skolmästaren 2

Adress: Sturegatan 11

Stad: Strängnäs

Kommun: Strängnäs kn

Län: Södermanlands län

Författningsskydd

Byggnadsminne:

De aktuella byggnaderna har höga kulturhistoriska värden och ingår i byggnadsminnet kv. Skolmästaren 2, enligt länsstyrelsens beslut daterat den 10 juni 1985. I skyddsföreskrifterna nämns att byggnaderna ej får förändras till sitt yttre, att byggnaderna ska vårdas och underhållas på sådant sätt att deras kulturhistoriska värde ej förringas, samt att fastigheten ska hållas i ett värdigt skick och inte får bebyggas ytterligare.

Byggnadsminnen skyddas enligt Lagen om kulturminnen (1988:950).

Projektrelaterad information

Fastighetsägare: Anna Dannaeus (dåvarande)

Antikvarisk kontrollant: Eva Wockatz, byggnadsantikvarie.

Personal

Projektering: Byggnadskonst, arkitektur & konst AB, arkitekt Torgny Nordin

Snickeri: Åkerstedt bygghantverk, hantverkare Greger Åkerstedt och Johan Brusewitz

Måleri, pappspänning invändigt: Lasses Måleri Mariefred, målare Lars Andersson

Måleri utvändigt: Fastighetsägaren

Montering hänggrännor & stuprör: Strängnäs plåtslageri

Mur & puts: Leif Danielsson, Strängnäs

Material

Handsmidd spik eller klippspik har återanvänts till reparationerna. Galvaniserad trådspik har använts där spikningen är dold.

Övriga uppgifter

Sörmlands museum, nr KUS04045

Länsstyrelsen i Södermanlands län, dnr 434-10324-2004.

Dokumentationsmaterial

Dokumentationsmaterial i form av arbetsmaterial och fotografier förvaras i Sörmlands museums arkiv, Nyköping.

KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Byggnadsminnen 1978-1988, Riksantikvarieämbetet
1989.

Stadskärnan Strängnäs, kulturhistorisk bebyggelsein-
ventering och bevarandeförslag, Strängnäs kommun
1978.

Arkiv

Sörmlands museums arkiv

Muntliga uppgifter

Hugo Larsson, byggnadsantikvarie
Fastighetsägaren, Anna Dannaeus
Hantverkare Greger Åkerstedt
Målare Lars Andersson